

รายงานวิจัย

รายงานวิจัย ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบ วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559
 ชื่อผู้วิจัย นางสาวภัชชรา ไ้ม่างาม
 ปีที่ทำการวิจัย 2559
 ที่ปรึกษา นางสมร อุทานวรวจน์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รายงานการวิเคราะห์ข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการหาคุณภาพของข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนปี่คอนเฮาส์แย้มสอาดรังสิต

ขอบเขตในการวิจัยด้านเนื้อหา คือข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 หน่วยที่ 7 เรื่อง ทศนิยมและการบวก การลบ การคูณทศนิยม หน่วยที่ 8 เรื่อง การหารทศนิยม หน่วยที่ 9 เรื่อง รูปเรขาคณิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้อสอบกลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิเคราะห์ข้อสอบใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ ช่วยในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อสอบบ่งชี้คุณภาพของข้อสอบ เรื่องระดับความยากง่ายของข้อสอบ อำนาจจำแนกของข้อสอบและประสิทธิภาพของตัวลอง การวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และหาค่าความเชื่อถือได้ทั้งฉบับ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบของนายธีรวัฒน์ สุพัตกุล จังหวัดบุรีรัมย์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อถือได้

ผลการวิจัยพบว่าข้อสอบที่ดีควรเก็บไว้มีจำนวน 24 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 ข้อสอบที่ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้งมีจำนวน 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ทำการวิจัย ที่ต้องการวัดคุณภาพของข้อสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน และนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

รายงานวิจัย

ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบ วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ เพื่อหาคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี โดยปกติ จะตรวจสอบ ตั้งแต่ก่อนนำแบบทดสอบไปใช้ โดยตรวจสอบว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นเป็นไปตามหลักการ เขียน ข้อสอบ ตรงตามแผนสร้าง แบบทดสอบ (Test blue print) ข้อสอบที่สร้างมีความเป็นปรนัย ตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด และตรวจสอบหลังนำไปใช้ โดยการคำนวณค่าสถิติ ของแบบทดสอบเป็น รายข้อและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบทั้งฉบับโดยการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบเป็นรายข้อ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบคุณภาพ 2 ประการ คือ ความยากของข้อสอบ (difficulty : p) และอำนาจจำแนกของข้อสอบ (discrimination : r, D) ส่วนการตรวจสอบ คุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคุณภาพ 2 ประการ คือ ความตรง (validity) และความเที่ยงของแบบทดสอบ (reliability)

ในด้านการเรียนการสอน แบบทดสอบเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหาก แบบทดสอบไม่มีคุณภาพ อาจจะทำให้ยากไปหรืออาจจะง่ายไป จะมีผลต่อคะแนนหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คือ หากแบบทดสอบยากนักเรียนก็ได้คะแนนน้อยและหากแบบทดสอบง่ายนักเรียนก็ได้คะแนนมาก

เนื่องจากโรงเรียนปีคอนเฮาส์แยมส์อาดริงลิต เป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ จึงมีการแข่งขันใน มาตรฐาน และคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนมีภาระหน้าที่มาก บางครั้งจึงมีเวลาน้อยในการออกข้อสอบ ทำให้ข้อสอบที่ออกมาในแต่ละครั้งบางครั้งที่ปรึกษาตรวจแล้ว ข้อสอบจะถูกแก้ไขมาก จึงทำให้เกิด ความล่าช้าในการออกข้อสอบ

ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวัดผล และเป็นผู้รับผิดชอบด้านการจัดสอบของโรงเรียน ทั้งกลางภาคและปลายภาค ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการหาคุณภาพของข้อสอบ และการเก็บ รวบรวมข้อสอบที่มีคุณภาพไว้ในธนาคารข้อสอบ เพื่อที่จะได้สะดวกและรวดเร็วในการออกข้อสอบ ของครูผู้สอนในครั้งต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อต้องการหาคุณภาพของข้อสอบ วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพและมีความเชื่อถือได้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

หน่วยที่ 7

เรื่อง ทศนิยมและการบวก การลบ การคูณทศนิยม

- การอ่านและการเขียนทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง
- ค่าประจำหลักของทศนิยมและเขียนทศนิยมในรูปการกระจาย
- การเปรียบเทียบทศนิยม
- ความสัมพันธ์ระหว่างทศนิยมกับเศษส่วน
- การประมาณค่าใกล้เคียงทศนิยม
- โจทย์ปัญหาการบวก ลบทศนิยม
- การคูณทศนิยม

หน่วยที่ 8

เรื่อง การหารทศนิยม

- การหารทศนิยมกับจำนวนนับและการประมาณคำตอบ
- การเขียนเศษส่วนให้อยู่ในรูปของทศนิยม
- การหารทศนิยมเมื่อตัวหารเป็นทศนิยม
- โจทย์ปัญหาการหารทศนิยม
- โจทย์ปัญหาระคน

หน่วยที่ 9

เรื่อง รูปเรขาคณิต

- เส้นทแยงมุมและสมบัติของเส้นทแยงมุม
- การหาความยาวรอบรูปสี่เหลี่ยม
- การหาพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมโดยใช้สมบัติต่างๆ
- การคาดคะเนพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยม
- โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับความยาวรอบรูปของรูปสี่เหลี่ยม
- โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่รูปสี่เหลี่ยม
- การหาความยาวรอบรูปวงกลม

- การหาพื้นที่รูปวงกลม
- โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับวงกลม

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนปีคอนเฮาส์แย้มสอาดรังสิต

1.5 นิยามศัพท์

วิเคราะห์ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหรือการศึกษาหาคำตอบอย่างละเอียดรอบคอบ ตามกระบวนการวิเคราะห์ต่อประเด็นตามที่เกิดขึ้นเป็นการนำข้อมูลที่จัดทำไว้มารวบรวมวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ / วิจัย และลักษณะของข้อมูล สถิติ (Statistics) หมายถึง ศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งประกอบด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายข้อมูล

คุณภาพ หมายถึง สิ่งที่เป็นไปตามมาตรฐาน ความต้องการ ความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และสิ่งที่ปราศจากข้อบกพร่อง

ความยากง่าย (Difficulty) หมายถึง ค่าที่แสดงว่าเครื่องมือหรือแบบทดสอบนั้นมีความยากหรือความง่ายเพียงใด แบบทดสอบที่ดีควรมีค่าความยากง่ายปานกลาง

อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ค่าที่แสดงว่า เครื่องมือหรือแบบประเมินนั้นสามารถแยกนักเรียนเก่งหรืออ่อนได้ โดยคนเก่งจะตอบถูก ส่วนคนอ่อนจะตอบผิด

ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง เครื่องมือนั้นมีผลการวัดที่สม่ำเสมอคงที่ จะวัดกี่ครั้งก็ได้ผลเหมือนเดิม นักเรียนที่ได้คะแนนสูงวัดกี่ครั้งก็จะได้คะแนนสูง นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำวัดกี่ครั้งก็จะได้คะแนนต่ำ

1.6 ประโยชน์ของการวิจัย

1. ช่วยให้ทราบว่าข้อสอบแต่ละข้อมีคุณภาพอย่างไร ข้อใดใช้ได้หรือข้อใด ใช้ไม่ได้ ทำให้สามารถคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพดี นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
2. ช่วยในการพัฒนาปรับปรุงข้อสอบที่ใช้ไม่ได้ให้ใช้ได้ หรือข้อที่ใช้ได้ อยู่แล้วให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นอีกด้วย ในกรณีที่เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ คุณภาพของข้อสอบแต่ละข้อนอกจากจะขึ้นอยู่กับ การเขียนตัวคำถาม และตัวเลือกที่เป็นตัวถูกแล้ว ยังขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของตัวลวง แต่ละตัวด้วยว่าสามารถ ทำหน้าที่เป็นตัวลวงได้มากน้อยเพียงใด และลวงผู้เรียนประเภทไหนมากกว่ากัน ดังนั้นควรวิเคราะห์ คุณภาพ ของตัวลวงด้วย จะช่วยให้สามารถพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบ ได้ตรงจุดยิ่งขึ้น
3. ช่วยเป็นแนวทางให้ครูเขียนข้อสอบได้ดีขึ้น เพราะผลการวิเคราะห์จะแสดงให้เห็นว่าข้อใดเขียนกำกวมหรือไม่ชัดเจน และจะช่วยให้ครูระมัด ระวังการใช้สำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียนคำถามรวมทั้งตัวเลือกที่เป็นตัวถูกและตัวลวงด้วย

4. ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนที่ผู้สอนหรือผู้เรียนต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาความสามารถและทักษะของผู้เรียนให้เป็นตามที่คาดหวัง
5. เป็นพื้นฐานสำคัญในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเนื้อหาวิชานั้นๆ
6. ทำให้สามารถคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพมารวมเป็นฉบับข้อสอบที่ดี สามารถจัดทำข้อสอบคู่ขนานและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาแบบสอบมาตรฐาน
7. นำข้อสอบที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อสอบแล้วนำมาสะสมเป็นธนาคารข้อสอบ เพื่อความสะดวกต่อการใช้ข้อสอบในครั้งต่อไป

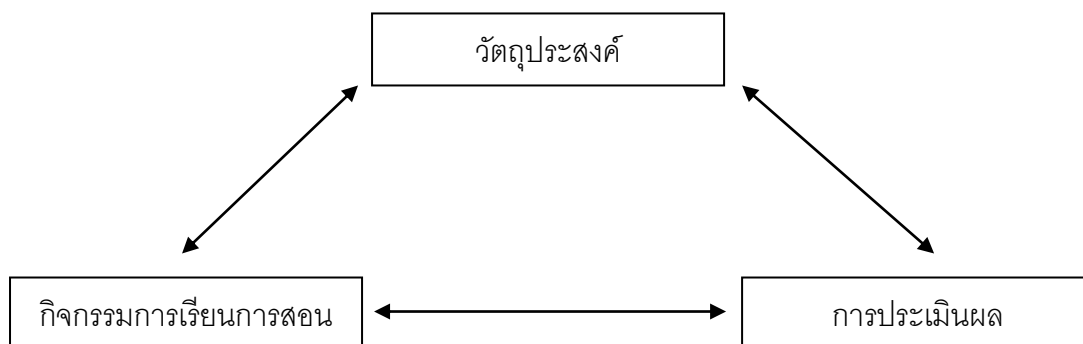
บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อสอบจากรายงานการวิเคราะห์ข้อสอบและเว็บไซต์ต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

2.1 ความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อสอบ ของ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง

กล่าวถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อสอบว่าเนื่องจากการจัดการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน การสอน และการประเมินผล องค์ประกอบทั้งสามมีความสัมพันธ์กันดังนี้

วัตถุประสงค์เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา และเป็นตัวบ่งชี้กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางในการประเมินผล ส่วนการประเมินผลเป็นเครื่องชี้วัดผลที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ และเป็นเครื่องชี้วัดความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ดังนั้น การประเมินผลจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการศึกษา

ในการประเมินผล ผู้สอนจะใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ เพื่อวัดความรู้ความสามารถที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เครื่องมือที่สร้างขึ้นนี้ ถ้ามีสมบัติของเครื่องมือวัดที่ดี จะทำให้การวัดความรู้ ความสามารถของผู้เรียนทำได้ อย่างถูกต้อง ตรงกับความสามารถที่แท้จริง เครื่องมือวัดที่นิยมใช้มากที่สุด คือ แบบทดสอบ โดยทั่วไป แบบทดสอบที่ใช้เป็นแบบทดสอบที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือวัด ซึ่งเรียกว่าการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงข้อสอบให้ มีคุณภาพ และสามารถวัดความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ

การวิเคราะห์ข้อสอบ วิเคราะห์ได้ 2 ลักษณะ คือ วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ และวิเคราะห์ข้อสอบทั้งฉบับ วิธีการวิเคราะห์สามารถทำได้หลายแนวทาง ขึ้นกับทฤษฎีการวัดผลที่นำมาใช้ทฤษฎีการวัดผลที่นำมาใช้โดยทั่วไปในการวิเคราะห์ข้อสอบ ได้แก่ ทฤษฎีการทดสอบแบบคลาสสิก

หรือเรียกว่า ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม หรือทฤษฎีการทดสอบแบบประเพณีนิยม (Classical Test Theory ; CTT) และอีกทฤษฎีหนึ่งคือทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item Response Theory ; IRT)

2.2.1 ทฤษฎีการทดสอบแบบคลาสสิก ตามทฤษฎีนี้การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อจะวิเคราะห์ค่าความยาก (Item difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และประสิทธิภาพของตัวลวง (Effectiveness Of distracters) ส่วนการวิเคราะห์ข้อสอบทั้งฉบับจะวิเคราะห์ค่าความตรงหรือความเที่ยงตรง (Validity) ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ

2.2.2 ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ ตามทฤษฎีนี้ การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อจะวิเคราะห์ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความน่าจะเป็นของการเดาถูก ค่าฟังก์ชันสารสนเทศของข้อสอบ (Item information function) ส่วนการวิเคราะห์ข้อสอบทั้งฉบับจะวิเคราะห์ค่าฟังก์ชันสารสนเทศของแบบทดสอบ (Test information function) และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าความสามารถ ซึ่งถ้าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่ามีค่าต่ำ แสดงว่าการประมาณค่าความสามารถของผู้เรียนมีความแม่นยำสูง

สำหรับข้อสอบที่ใช้ในการวัดผล ระหว่างเรียนหรือใช้ในการวัดผลปลายภาคเรียนนั้น ส่วนใหญ่เป็นข้อสอบที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น และยังไม่ได้พัฒนาเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อสอบจึงควรวิเคราะห์ตามแนวทฤษฎีการทดสอบแบบคลาสสิก ซึ่งจากการวิเคราะห์จะได้ทราบประสิทธิภาพของตัวลวงด้วย ทำให้สามารถปรับปรุงข้อสอบได้ทั้งตัวคำถาม คำตอบถูกและตัวลวง อันนำไปสู่การพัฒนาข้อสอบให้เป็นมาตรฐาน นอกจากนี้การวิเคราะห์ข้อสอบตามแนวทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ เหมาะที่จะใช้วิเคราะห์แบบทดสอบที่ได้พัฒนาแล้ว ดังนั้นในการกล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อสอบต่อไปนี้จะกล่าวเฉพาะการวิเคราะห์ข้อสอบตามแนวทฤษฎีการทดสอบแบบคลาสสิก

ตามทฤษฎีการทดสอบแบบคลาสสิกนั้น เชื่อว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบแต่ละครั้ง (X) ประกอบด้วยคะแนนความสามารถที่แท้จริง (T) ของผู้สอบ และความคลาดเคลื่อนในการวัด (E) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$X = T + E$$

เนื่องจากการทดสอบแต่ละครั้ง จะเกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นได้ไม่มากนักน้อย แต่เป้าหมายของการวัดต้องการให้คะแนนที่วัดหรือทดสอบได้มีค่าใกล้เคียงคะแนนความสามารถที่แท้จริงของผู้สอบมากที่สุด ดังนั้น จึงต้องพยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การวัดเกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.3 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบแต่ละข้อ โดยพิจารณาจากสมบัติที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความยาก อำนาจจำแนก และประสิทธิภาพของตัวลง

2.3.1 ความยากของข้อสอบ

ความหมายของความยาก และการคำนวณค่าความยาก ความยากของข้อสอบ คือ สัดส่วนหรือร้อยละของผู้สอบที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูก

ค่าความยากคำนวณได้จากสูตร

$$\text{ความยาก (P)} = \frac{\text{จำนวนผู้สอบที่ตอบตัวเลือกนั้น}}{\text{จำนวนผู้สอบ}}$$

$$\text{หรือความยาก (P)} = \frac{\text{จำนวนผู้สอบที่ตอบตัวเลือกนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้สอบทั้งหมด}}$$

$$\text{หรือ (P)} = \frac{H + L}{N + N}$$

เมื่อ H คือ จำนวนผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงที่ตอบตัวเลือกนั้น

เมื่อ L คือ จำนวนผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำที่ตอบตัวเลือกนั้น

เมื่อ N_H คือ จำนวนคนในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูง

เมื่อ N_L คือ จำนวนคนในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำ

ความยากของข้อสอบเปรียบเทียบกับความชันของเนิน ข้อสอบข้อใดยากมาก ก็เสมือนกับเนินนั้นชันมาก เด็กปีนไม่ค่อยไหว ทำผิดมาก จัดเป็นข้อสอบที่ยากมากและในทำนองเดียวกัน ถ้าข้อสอบข้อใดมีผู้ทำถูกมาก แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ง่าย หรือมีระดับความยากต่ำ

2.3.1.1 ลักษณะของความยาก ความยากของข้อสอบมีลักษณะดังนี้

1. ค่าความยากของข้อสอบในรูปสัดส่วน (P) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และค่าความยากของข้อสอบในรูปร้อยละ (P) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 100
2. ข้อสอบข้อใดที่ผู้สอบทำถูกหมดทุกคน แสดงว่าข้อสอบง่ายมาก มีค่าความยาก (P) เท่ากับ 1.0 หรือ p เท่ากับ 100

2.3.1.2 ข้อสอบข้อใดที่ผู้สอบทำผิดหมดทุกคน แสดงว่าข้อสอบยากมาก มีค่าความยาก (P) เท่ากับ 0 หรือ P เท่ากับ 0

2.3.1.3 ข้อสอบข้อใดที่ผู้สอบครึ่งหนึ่งทำถูกและผู้สอบอีกครึ่งหนึ่งทำผิด แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ยากปานกลาง หรือยากพอเหมาะ

2.3.1.4 ข้อสอบข้อใดที่มีค่าความยากสูง แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นมีผู้ตอบถูกจำนวนมากจึงเป็นข้อสอบที่ง่าย

2.3.1.5 ข้อสอบข้อใดที่มีค่าความยากต่ำ แสดงว่า ข้อสอบข้อนั้นมีผู้ตอบถูกจำนวนน้อย จึงเป็นข้อสอบที่ยาก

เกณฑ์การแปลความหมายของความยากของข้อสอบ

ระดับความยาก (P)	ความหมาย
0.81 – 1.00	ง่ายมาก
0.61 – 0.80	ง่าย
0.51 – 0.60	ค่อนข้างง่าย
0.50	ยากง่ายพอเหมาะ
0.40 – 0.49	ค่อนข้างยาก
0.20 – 0.39	ยาก
0.0– 0.19	ยากมาก

2.3.2 อำนาจจำแนกของข้อสอบ

2.3.2.1 ความหมายของอำนาจจำแนก และการคำนวณค่าอำนาจจำแนก

อำนาจจำแนกของข้อสอบหมายถึง ความสามารถของข้อสอบที่จะจำแนกความแตกต่างของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสามารถจำแนกกลุ่มผู้สอบที่ได้คะแนนรวมสูงออกจากกลุ่มผู้สอบที่ได้คะแนนรวมต่ำ การคำนวณค่าอำนาจจำแนกอาจคำนวณโดยใช้สูตรอย่างง่าย (r) และสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ ไบซีเรียล (Point biserial correlation coefficient ; r_{pb})

1. การคำนวณค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรอย่างง่าย (r) เป็นการเปรียบเทียบจำนวนผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูง กับกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูก การคำนวณใช้สูตร

$$r = H - L_{n_H} \quad \text{หรือ} \quad r = H - L_{n_L}$$

โดยที่สัญลักษณ์แต่ละตัวมีความหมายเหมือนในการคำนวณค่าความยาก

2. การคำนวณค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล การหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีนี้ใช้ในกรณีที่มีการกระจายของคะแนนรวม หรือการกระจายคะแนนของผู้สอบที่ตอบข้อสอบถูก หรือการกระจายคะแนนของผู้สอบที่ตอบข้อสอบผิดไม่เป็นโค้งปกติ การคำนวณค่า r_{pb} ใช้สูตร

$$r_{pb} = \frac{X\bar{p} - X\bar{q} \cdot \sqrt{pq}}{S_x}$$

เมื่อ $X\bar{p}$ = คือค่าเฉลี่ยของคะแนนของผู้สอบ ที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูก

เมื่อ $X\bar{q}$ = คือค่าเฉลี่ยของคะแนนของผู้สอบที่ตอบข้อสอบข้อนั้นผิด

เมื่อ S_x = คือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมของผู้สอบทั้งหมด

เมื่อ p = คือสัดส่วนของผู้สอบที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูก

เมื่อ q = คือสัดส่วนของผู้สอบที่ตอบข้อสอบข้อนั้นผิด

2.3.3 ลักษณะของอำนาจจำแนก

1. อำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ -1.00 ถึง 100
2. ข้อสอบข้อใดที่ผู้สอบในกลุ่ม ได้คะแนนรวมสูง ทำถูกทุกคนแต่ผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำทำผิดทุกคน อำนาจจำแนกมีค่าเท่ากับ 1 ข้อสอบข้อนั้นเป็นข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกดีเลิศ
3. ข้อสอบข้อใดที่ผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงทำผิดทุกคน แต่ผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำทำถูกทุกคน อำนาจจำแนกมีค่าเท่ากับ -1 ข้อสอบข้อนั้นเป็นข้อสอบที่ไม่ดี
4. ข้อสอบข้อใดที่ผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงตอบถูกเท่า ๆ กับผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำ อำนาจจำแนกจะเท่ากับ 0 หรือมีค่าใกล้ศูนย์ ข้อสอบข้อนั้นมีอำนาจจำแนกต่ำ
5. โดยทั่วไปการสร้างข้อสอบต้องการข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นบวก และถ้าอำนาจจำแนกที่เป็นบวกยิ่งมีค่ามากก็ยิ่งดี

เกณฑ์การแปลความหมายค่าอำนาจจำแนกที่เป็นบวก

อำนาจจำแนก	ความหมาย
1.00	จำแนกได้ดีเลิศ
0.80 – 0.99	จำแนกได้ดีมาก
0.60 – 0.79	จำแนกได้ดี
0.40 – 0.59	จำแนกได้ปานกลาง
0.20 – 0.49	จำแนกได้เล็กน้อย
ต่ำกว่า .19	จำแนกไม่ได้เลย

2.4 ประสิทธิภาพของตัวลวง

ตัวเลือกที่เป็นตัวลวง เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของข้อสอบ ตัวลวงที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถลวงผู้ตอบที่ไม่มีความสามารถได้ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของตัวลวง ทำได้โดยวิเคราะห์ความยาก

และอำนาจจำแนกของตัวลงแต่ละตัว

การคำนวณความยากของตัวลง ทำโดยวิธีการเดียวกับการคำนวณความยากของตัวถูก โดยตัวลงที่ติดจะต้องเป็นตัวลงที่มีผู้เลือกตอบบ้าง ในทางปฏิบัติใช้ตัวลงที่มีผู้เลือกตอบอย่างน้อยร้อยละ 5

อำนาจจำแนกของตัวลง คำนวณได้จากสูตร

$$r = \frac{L-H}{n_H} \quad \text{หรือ} \quad r = \frac{L-H}{n_L}$$

$$\text{หรือ } r = P_L - P_H$$

เมื่อ P_L คือ สัดส่วนของผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวม ต่ำ ที่ตอบตัวเลือกนั้น

P_H คือ สัดส่วนของผู้สอบในกลุ่มที่ได้คะแนนรวม สูง ที่ตอบตัวเลือกนั้น

การวิเคราะห์ข้อสอบแบบอิงกลุ่มมีหลายวิธี นอกจากวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอย์ไบซีเรียล และวิธีใช้สูตรอย่างง่ายแล้ว ยังสามารถวิเคราะห์โดยใช้ตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบของ จุง เต ฟาน (Chung – The - Fan) ตารางนี้จะช่วยประเมินค่าความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ (ทั้งตัวถูกและตัวลง) ถ้าทราบร้อยละของผู้สอบในกลุ่มที่มีคะแนนรวมสูง และผู้สอบที่มีคะแนนรวมต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อ การใช้ตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบของ จุง เต ฟาน นี้มีข้อตกลงว่า การแจกแจงคะแนนของกลุ่ม ผู้สอบที่นำมาวิเคราะห์ต้องมีลักษณะเป็นโค้งปกติ และใช้เทคนิคร้อยละ 27 คือ นำข้อมูลผลการสอบของกลุ่ม ผู้สอบที่มีคะแนนรวมสูง ร้อยละ 27 และกลุ่มผู้สอบที่มีคะแนนรวมต่ำ ร้อยละ 27 มาวิเคราะห์ในทางปฏิบัติ เทคนิค 27% นี้จะใช้สำหรับการสอบที่มีผู้สอบจำนวนมาก เพื่อให้ได้การแจกแจงคะแนนของผู้สอบตามข้อตกลงเบื้องต้นซึ่งมักถือเกณฑ์ว่าผู้สอบในแต่ละกลุ่มที่นำมาวิเคราะห์ควรมีกลุ่มละประมาณ 100 คน นั่นคือจำนวนผู้สอบทั้งหมดจะต้องมีตั้งแต่ 470 คนขึ้นไป และในกรณีที่ผู้สอบมีจำนวนน้อยก็ไม่นิยมใช้เทคนิค 27% เนื่องจากอาจทำให้ผลการวิเคราะห์ที่คลาดเคลื่อนได้

โดยทั่วไปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นใช้ในโรงเรียนมักใช้กับผู้สอบจำนวนไม่มากนัก การวิเคราะห์ข้อสอบอาจวิเคราะห์โดยใช้สูตรอย่างง่ายดังกล่าวไปแล้ว การพิจารณาตัดสินข้อสอบว่ามีคุณภาพ นิยมใช้เกณฑ์ว่า ถ้าข้อสอบมีค่าความยาก ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้สูตรอย่างง่ายจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2.4.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้สูตรอย่างง่าย เมื่อนำแบบทดสอบแบบเลือกตอบที่สร้างขึ้น ไป ทดสอบและนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนแล้ว การวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้สูตรอย่างง่ายมีขั้นตอน ดังนี้

2.4.1.1 เรียงกระดาษคำตอบของผู้สอบแต่ละคน จากผู้ที่ได้คะแนนรวมมากไปหาน้อย สมมติว่ามีกระดาษคำตอบ 20 คน

2.4.1.2 แบ่งกระดาษคำตอบ เป็นกลุ่มผู้ที่ได้คะแนนรวมสูง (หรือเรียกว่ากลุ่มสูง) และกลุ่มผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำ (เรียกว่ากลุ่มต่ำ) การแบ่งกลุ่มนี้อาจแบ่ง 2 ส่วน เป็นครึ่งต่อครึ่ง หรือแบ่ง 4 ส่วน โดยใช้ 44% เป็นเกณฑ์แบ่งหรือแบ่งด้วยเกณฑ์ 27% โดยกรณี que แบ่งมากกว่า 2 ส่วน จะนำเฉพาะผลสอบของผู้สอบในกลุ่มและกลุ่มต่ำมาวิเคราะห์ สมมติว่าในกรณีตัวอย่างนี้แบ่งกระดาษคำตอบออกเป็น 2 ส่วน ได้จำนวนผู้สอบกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 10 คน

2.4.1.3 นำกระดาษคำตอบมาแจกแจงความถี่ของการตอบในแต่ละตัวเลือก สมมติว่าการแจกแจงความถี่ของการตอบข้อสอบข้อที่ 1 เป็นดังนี้

ข้อที่	ตัวเลือก	กลุ่ม (H)	กลุ่มต่ำ (L)
1	ก	1	0
	ข	1	4
	(ค)	6	4
	ง	2	2
	จ	0	0
	เว้น	-	-

2.4.1.4 คำนวณค่าความยาก (P) ของตัวถูกและตัวลวง จากสูตร

$$p = \frac{H+L}{n_H + n_L}$$

คำนวณค่า อำนาจจำแนกของข้อสอบจากสูตร

$$r = \frac{H-L}{n_H} \quad \text{หรือ} \quad r = \frac{H-L}{n_L}$$

อำนาจจำแนกของตัวลง

$$r = \frac{L-H}{n_H} \quad \text{หรือ} \quad r = \frac{L-H}{n_L}$$

การคำนวณความยากและอำนาจจำแนก แสดงดังตาราง

ข้อที่	กลุ่มสูง (H)	กลุ่มต่ำ (L)	P	r
1	1	0	$\frac{1+0}{20} = 0.05$	$\frac{0-1}{10} = .10$
	6	4	$\frac{1+4}{20} = .25$	$\frac{4-1}{10} = .40$
	6	4	$\frac{6+4}{20} = .50$	$\frac{6-4}{10} = .20$
	2	2	$\frac{2+2}{20} = .20$	$\frac{2-2}{10} = 0$
	0	-	$\frac{0+0}{20} = 0$	$\frac{0-0}{10} = 0$

เมื่อพิจารณาความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ ข้อที่ 1 สรุปได้ว่า

1. ตัวเลือก ค เป็นตัวเลือกที่ถูก มีค่าความยากพอเหมาะ ($p = .50$) โดยสามารถจำแนกผู้สอบได้เล็กน้อย ($r = .20$) ตัวเลือกนี้ใช้ได้
  2. ตัวลง ก แม้จะลงผู้สอบได้บ้าง ($p = .05$) แต่ลงผู้สอบในกลุ่มสูง มากกว่ากลุ่มต่ำ อำนาจจำแนกมีค่าลบ ตัวลงนี้ใช้ไม่ได้
  3. ตัวลง ข ลงผู้สอบได้บ้าง ($p = .25$) และลงผู้สอบในกลุ่มต่ำ มากกว่ากลุ่มสูง อำนาจจำแนก มีค่าเป็นบวก ตัวลงนี้ใช้ไม่ได้
  4. ตัวลง ง แม้จะลงผู้สอบได้ ($p = .20$) แต่ไม่มีอำนาจจำแนกผู้สอบในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ตัวเลือกนี้ใช้ไม่ได้
  5. ตัวลง จ ลงผู้สอบไม่ได้ และไม่มีอำนาจจำแนก ตัวเลือกนี้ใช้ไม่ได้
- ดังนั้น ข้อสอบข้อที่ 1 เป็นข้อสอบที่ใช้ได้ แต่ควรปรับปรุงตัวลง ข ง และ จ

โดยสรุปแล้ว การวิเคราะห์ห้ข้อสอบเป็นการคำนวณค่าทางสถิติ เพื่อยืนยันคุณภาพข้อสอบที่สร้างขึ้น ข้อสอบจะมีคุณภาพดีหรือไม่ ไม่ได้อยู่ที่ค่าสถิติจากการวิเคราะห์ข้อสอบเพียงอย่างเดียว ข้อสอบที่ดีต้องวัดตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ มีลักษณะข้อสอบที่ดี และเมื่อนำไปทดลองสอบแล้วนำผลมาวิเคราะห์ได้ ค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ จึงจะถือว่าเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ

2.5 การวิเคราะห์ข้อสอบทั้งฉบับ

การวิเคราะห์ข้อสอบทั้งฉบับ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด คุณสมบัติที่สำคัญมากของเครื่องมือวัดใด ๆ มี 2 ประการ คือ

1. ความตรงหรือความเที่ยงตรง (Validity)
2. ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability)

2.6 ความตรงหรือความเที่ยงตรง

ความตรง หมายถึง ความสามารถของเครื่องมือวัด ที่สามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการวัด เป็นความสอดคล้องระหว่างผลการวัด กับสิ่งที่ต้องการวัด ความตรงที่ใช้ในการทดสอบจำแนกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1. ความตรงตามเนื้อหา
2. ความตรงตามโครงสร้าง
3. ความตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จะเกี่ยวข้องกับความตรงตามเนื้อหา มากกว่าความตรงชนิดอื่น ๆ

1. ความตรงตามเนื้อหา หมายถึง ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระของข้อสอบ กับเนื้อหาวิชาที่สอน หรือข้อสอบสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของวิชาที่สอน

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ทำได้โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาว่าเนื้อหาสาระของแบบทดสอบ สอดคล้องกับแบบเรียนรายละเอียดของวิชา และหลักสูตรหรือไม่ ซึ่งในทางปฏิบัติจะใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตรเป็นตัวเทียบ

2. ความตรงตามโครงสร้าง หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบที่จะวัดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมตามโครงสร้างทฤษฎีได้ การตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง มีหลายวิธีเช่น

2.1 การเทียบกลุ่มอ้างอิง (Known group) วิธีการนี้จะนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มที่ทราบคุณลักษณะทางจิตวิทยาตามที่ต้องการวัดโดยใช้ 2 กลุ่ม ที่มีลักษณะตรงข้ามกันแล้วทดสอบความแตกต่างของค่าที่วัดได้จากกลุ่มทั้งสอง ถ้าความแตกต่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติ แสดงว่าแบบทดสอบนั้นมีความตรงตามโครงสร้าง

2.2 การวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) โดยอาศัยวิธีการทางสถิติสำหรับตรวจหาคุณภาพทางจิตวิทยา ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบแต่ละข้อว่า ข้อสอบทั้งหมดนั้นวัดองค์ประกอบอะไรบ้าง ถ้าตรงตามทฤษฎีหรือสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าแบบทดสอบมีความตรงตามโครงสร้าง

2.3 การหาความสัมพันธ์กับเกณฑ์ที่มีโครงสร้างเหมือนกัน วิธีนี้ทำโดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบที่เราสร้างขึ้นกับแบบทดสอบอื่นที่วัดในโครงสร้าง หรือทฤษฎีเดียวกัน ซึ่งพิสูจน์ไว้แล้วว่ามีความตรงตามโครงสร้าง ถ้าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นใหม่มีสหสัมพันธ์กับแบบทดสอบที่เป็นเกณฑ์สูง แสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความตรงตามโครงสร้าง

3. ความตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบที่สร้างขึ้นกับเกณฑ์ภายนอกบางอย่าง ซึ่งเป็นสภาพความเป็นจริงที่ได้จากการปฏิบัติงานความตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

3.1 ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) เป็นความสามารถของแบบทดสอบที่วัดได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคลในขณะนั้น เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยนำไปให้ผู้เรียนคนหนึ่งสอบ ปรากฏว่าได้คะแนนสูง ซึ่งในสภาพความเป็นจริงผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาไทยสูงจริง แสดงว่าแบบทดสอบวัดได้ตรงตามสภาพที่เป็นอยู่

3.2 ความตรงตามการพยากรณ์ (Predictive Validity) เป็นความสามารถของแบบทดสอบที่วัดผลได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในอนาคต เช่น แบบทดสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อเมื่อนำไปใช้สอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา ปรากฏว่าผู้ที่สอบคัดเลือกได้คะแนนดี เมื่อเข้าศึกษามีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี แสดงว่าแบบทดสอบมีความตรงตามการพยากรณ์

2.7 ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น

ความเที่ยง หมายถึง ความคงที่ของคะแนนที่วัดได้แต่ละครั้ง วิธีการหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทำได้หลายวิธี คือ

1. วิธีสอบซ้ำ
2. วิธีแบบทดสอบคู่ขนาน
3. วิธีหาความสอดคล้องภายในแบ่งเป็น
  - 3.1 วิธีแบ่งครึ่งแบบทดสอบ
  - 3.2 วิธีหาจากสูตรคูเดอร์และริชาร์ดสัน
  - 3.3 วิธีหาจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

1. วิธีสอบซ้ำ

การหาความเชื่อมั่นโดยวิธีสอบซ้ำ เป็นการหาความสัมพันธ์ของคะแนนจากการทำแบบทดสอบฉบับเดียวกันสองครั้ง โดยทิ้งช่วงห่างให้เหมาะสม (ประมาณ 2 สัปดาห์) การหาความเชื่อมั่นโดยวิธีนี้เป็น การตรวจสอบความคงที่ของการแสดงออกของผู้สอบสองครั้งว่า จะมีความคงที่หรือไม่ วิธีการนี้มีจุดอ่อนที่ความแปรเปลี่ยนภายในตัวผู้สอบในระหว่างทิ้งช่วงการสอบ ดังนั้น การหาความเชื่อมั่นโดยวิธีนี้ควรนำไปใช้กับแบบทดสอบวัดคุณลักษณะที่ค่อนข้างจะคงที่ไม่แปรเปลี่ยนโดยง่าย

2. วิธีใช้แบบทดสอบคู่ขนาน

การหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีแบบทดสอบคู่ขนาน เป็นการหาความสัมพันธ์ของคะแนนจากการนำแบบทดสอบ 2 ฉบับ ที่เทียบเท่ากันไปสอบกับบุคคลกลุ่มเดียวกัน วิธีการนี้มีจุดอ่อนที่ความเป็นคู่ขนานกันของแบบทดสอบ 2 ฉบับ ซึ่งสร้างได้ยาก

3. วิธีหาความสอดคล้องภายใน

3.1 วิธีแบ่งครึ่งแบบทดสอบ

การหาความเที่ยงโดยวิธีนี้ เป็นการหาความสัมพันธ์ของคะแนนจากการใช้แบบทดสอบฉบับเดียว และสอบเพียงครั้งเดียว โดยนำผลการสอบมาแบ่งเป็นข้อมูล 2 ชุด โดยอาจแบ่งเป็นข้อคู่ - ข้อคี่ แบ่งเป็นครึ่งฉบับแรก ครึ่งฉบับหลัง จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะได้สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครึ่งฉบับ แล้วจึงนำไปปรับขยายเป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบทั้งฉบับ

จากสูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{2r_{xy}}{1+r_{xy}}$$

r_{tt} คือ ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบทั้งฉบับ

r_{xy} คือ ความเที่ยงของแบบทดสอบครึ่งฉบับ

3.2 วิธีหาจากสูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน

การหาความเที่ยงโดยวิธีนี้ เป็นการหาความสัมพันธ์ของคะแนนจากการใช้แบบทดสอบฉบับเดียว และสอบเพียงครั้งเดียวโดยนำผลการสอบมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ ใช้สูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน สูตรที่ใช้มี 2 สูตร คือ สูตร KR-20 กับสูตร KR-21

สูตร KR-20

$$r_u = \frac{k}{K-1} \left(\frac{s_x^2 - \sum Pq}{s_v^2} \right)$$

เมื่อ k คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

s_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

p คือ สัดส่วนของผู้ตอบข้อสอบถูกในแต่ละข้อ

q คือ สัดส่วนของผู้ตอบข้อสอบผิดในแต่ละข้อ ($1 - p$)

สูตร KR-21

$$r_u = \frac{k}{K-1} \left(1 - \frac{\overline{X(k-x)}}{Ks^2} \right)$$

เมื่อ k คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม

s_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

สูตร KR-20 และ KR-21 นี้ใช้ได้เฉพาะการหาความเที่ยงของแบบทดสอบที่ให้คะแนนแต่ละข้อเป็นแบบ 0 กับ 1 เท่านั้น สูตร KR-21 ใช้ในกรณีข้อสอบทุกข้อมีค่าความยากเท่ากัน ซึ่งในทางปฏิบัติต้องพิจารณาเงื่อนไขที่เป็นจริงด้วย

3.3 วิธีหาสูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา

การหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) นี้ปรับมาจากสูตร KR-20 ใช้หาความเที่ยงของเครื่องมือวัดที่ให้คะแนนแตกต่างกันไปในแต่ละข้อได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นระบบการให้คะแนนแบบ 1 กับ 0 สูตรการคำนวณเป็นดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(\frac{1 - \sum s_x^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α คือ ค่าความเที่ยง

เมื่อ k คือ จำนวนข้อสอบ

s_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

การหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา สามารถหาได้โดยใช้ผลการสอบจากแบบทดสอบฉบับเดียว นำไปสอบกับบุคคลกลุ่มเดียว และนำไปใช้กันได้อย่างกว้างขวาง โดยไม่จำกัดเฉพาะแบบทดสอบที่ให้คะแนนแบบ 1 กับ 0 เนื่องจากแบบทดสอบที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งให้คะแนนเป็นเวลา 1 กับ 0 ดังนั้นในการเสนอตัวอย่างการคำนวณค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ จะเสนอตัวอย่างการหาค่าเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20 และ KR-21

ตัวอย่าง แบบทดสอบแบบเลือกตอบฉบับหนึ่ง มี 10 ข้อ ให้คะแนนการตอบแต่ละข้อ

โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน นำไปสอบกับผู้เรียน 10 คน ได้คะแนนดังตาราง

จงหาความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 และ KR-21

ผู้สอบคนที่	ข้อ1	ข้อ2	ข้อ3	ข้อ4	ข้อ5	ข้อ6	ข้อ7	ข้อ8	ข้อ9	ข้อ10	รวม (X)	X ²
1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	4	16
2	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	5	25
3	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	4	16
4	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	8	64
5	1	0	1	1	0	1	0	0	1	0	5	25
6	1	1	0	0	1	0	0	1	1	0	5	25
7	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	4	16
8	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	7	49
9	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	9	81
10	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	9	81
P	.8	.8	.7	.8	.5	.4	.2	.6	.7	.5	$\sum x = 60$	$\sum x^2 = 398$
Q	.2	.2	.4	.2	.5	.6	.8	.4	.4	.5		
Pq.	.16	.16	.21	.16	.25	.24	.16	.21	.21	.25		$\sum pq = 2.04$

$$\text{จากสูตร } \bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\bar{x} = \frac{60}{10} = 6$$

$$S_x^2 = \frac{1}{N-1} [\sum X^2 - N\bar{x}^2]$$

จากสูตร KR-20

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(S_{tt}^2 - \frac{\sum p_2 q}{S_x^2} \right)$$

$$= \frac{10}{10-1} \frac{(4.22 - 2.04)}{4.22}$$

$$= 0.57$$

จากสูตร KR – 21

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{k}{k-1} \left\{ X \frac{(\bar{k} - \bar{X})}{S_x^2} \right\} \\
 &= \frac{10-1}{9} \left\{ \frac{6(10-6)}{10(4.22)} \right\} \\
 &= 0.48
 \end{aligned}$$

2.8 การวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างแพร่หลาย สำหรับการวิเคราะห์ ข้อสอบมีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นใช้หลายโปรแกรม ทั้งการวิเคราะห์ข้อสอบตามทฤษฎีการสอบแบบคลาสสิก และการวิเคราะห์ข้อสอบตามทฤษฎีการตอบข้อสอบ เช่น โปรแกรม BILOG โปรแกรม ITEM โปรแกรม IRT โปรแกรม SIRI เป็นต้น โปรแกรมทั้งหลายที่พัฒนาขึ้นส่วนใหญ่เป็นโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งให้ความสะดวกต่อ ผู้ใช้เป็นอย่างมาก ผู้สนใจใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ข้อสอบสามารถศึกษาวิธีการใช้ได้จากโปรแกรมดังกล่าว

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการจัดทำข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบของผู้วิจัยครั้งนี้ แบ่งการดำเนินการเป็น 8 ขั้นตอน คือ

1. การรวบรวมจัดทำข้อสอบ
2. การทดสอบ
3. การวิเคราะห์ข้อสอบ
4. ประชากร
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การรวบรวมจัดทำข้อสอบ

3.1.1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารายละเอียดของหลักสูตร จุดประสงค์ มาตรฐานรายวิชาและ คำอธิบายรายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1.2 ศึกษาเนื้อหาสาระที่ใช้ในการสอนจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนแผนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1.3 ทำการออกข้อสอบ โดยคำนึงถึงจุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา ทั้งหมด 30 ข้อ

การจัดการทดสอบ

กำหนดวันทดสอบ 1 วัน 1 ชั่วโมง โดยแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้า และแจ้งเนื้อหาสอบให้ทราบ

3.3 การวิเคราะห์ข้อสอบ

ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ ช่วยในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อสอบ บ่งชี้คุณภาพของข้อสอบดังนี้

- ระดับความยากง่ายของข้อสอบ
- อำนาจจำแนกของข้อสอบ
- ประสิทธิภาพของตัวลวง

3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้ใช้ข้อสอบกลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของครูประจำวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาใช้

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำกระดาษคำตอบจากการทดสอบกลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559
วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคำตอบที่นักเรียนตอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำมาหาค่าความยากง่าย
หาค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ และหาค่าความเชื่อถือได้ทั้งฉบับ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ
ของนายธีรวัฒน์ สุพัตกุล จังหวัดบุรีรัมย์

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- หาค่าความยากง่าย
- หาค่าอำนาจจำแนก
- หาค่าความเชื่อถือได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2559 มีประชากรในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 จำนวนข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อสอบได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B-index)	เฉลย	แปลผล
1. สรุป				ดีมาก
ก	.16	-1	ง	ปรับตัวเลือก ข ค
ข	.00	.00		
ค	.16	.20		
ง	.66	.80		
2. สรุป				ดีมาก
ก	.83	1	ก	ปรับตัวเลือก ข ค
ข	.00	.00		
ค	.00	.00		
ง	.16	-1		
3. สรุป				ดีมาก
ก	.00	.00	ค	ปรับตัวเลือก ก ง
ข	.16	.1		
ค	.83	1		
ง	.00	.00		
4. สรุป				ใช้ไม่ได้
ก	.00	.00	ค	ปรับตัวเลือก ก ข ง
ข	.00	.00		
ค	1	.00		
ง	.00	.00		
5. สรุป				ดีมาก
ก	.16	-1	ง	ปรับตัวเลือก ข ค
ข	.16	.20		
ค	.00	.00		
ง	.66	.80		
ข้อ	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B- index)	เฉลย	แปลผล

6. สรุป				ดีมาก
ก	.00	.00		ปรับตัวเลือก ก ข
ข	.00	.00	ง	
ค	.16	-.1		
ง	.83	1		
7. สรุป				ดีมาก
ก	.00	.00		ปรับตัวเลือก ก ง
ข	.16	-1	ค	
ค	.50	.60		
ง	.33	.40		
8. สรุป				ดีมาก
ก	.16	-1		ปรับตัวเลือก ค ง
ข	.83	1	ข	
ค	.00	.00		
ง	.00	.00		
9. สรุป				ใช้ไม่ได้
ก	.16	.20		ปรับตัวเลือก ก ข ค
ข	.00	.00	ง	
ค	.16	.20		
ง	.66	-.40		
10. สรุป				ดีมาก
ก	.16	-1		ปรับตัวเลือก
ข	.66	.80	ข	ค ง
ค	.16	.20		
ง	.00	.00		
11. สรุป				ดีมาก
ก	.00	.00		ปรับตัวเลือก
ข	.33	-.80	ค	ก ง
ค	.66	.80		
ง	.00	.00		
ข้อ	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B-index)	เฉลย	แปลผล

12. สรุป				ดีมาก
ก	.00	.00		ปรับตัวเล็กน้อย ก ง
ข	.66	.80	ข	
ค	.33	-.80		
ง	.00	.00		
13. สรุป				ใช้ไม่ได้
ก	.1	.00		ปรับตัวเล็กน้อย ข ค ง
ข	.00	.00	ค	
ค	.00	.00		
ง	.00	.00		
14. สรุป				ดีมาก
ก	.00	.00		ปรับตัวเล็กน้อย ก ข
ข	.00	.00	ง	
ค	.16	-1		
ง	.83	1		
15. สรุป				ใช้ไม่ได้
ก	.00	.00		ปรับตัวเล็กน้อย ก ค ง
ข	.83	-.20	ข	
ค	.16	.20		
ง	.00	.00		
16. สรุป				ดีมาก
ก	.00	.00		ปรับตัวเล็กน้อย ก ข
ข	.00	.00	ง	
ค	.16	.1		
ง	.83	1		
17. สรุป				ดีมาก
ก	.16	.20		ปรับตัวเล็กน้อย ก ข
ข	.16	.20	ค	
ค	.33	.40		
ง	.33	-.80		
ข้อ	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B-index)	เฉลย	แปลผล

18. สรุป				ใช้ไม่ได้
ก	.33		-.80	ปรับตัวเลือก ข ค
ข	.00		.00	
ค	.50		.60	
ง	.16		.20	
19. สรุป				ดีมาก
ก	.16		-1	ปรับตัวเลือก ค ง
ข	.83		1	
ค	.00		.00	
ง	.00		.00	
20. สรุป				ดีมาก
ก	.00		.00	ปรับตัวเลือก ก ค
ข	.16		-.1	
ค	.00		.00	
ง	.83		1	
21. สรุป				ดีมาก
ก	.33		.40	ปรับตัวเลือก ข ง
ข	.33		.40	
ค	.33		-.80	
ง	.00		.00	
22. สรุป				ดีมาก
ก	.66		.80	ปรับตัวเลือก ข ง
ข	.00		.00	
ค	.16		-1	
ง	.16		.20	
23. สรุป				ดีมาก
ก	.00		.00	ปรับตัวเลือก ก ค
ข	.16		-1	
ค	.16		.20	
ง	.66		.80	
ข้อ	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B-index)	เฉลี่ย	แปลผล

24. สรุป				ใช้ไม่ได้
ก	.16	-1		ปรับตัวเลือก ข ค
ข	.50	.60	ง	
ค	.33	.40		
ง	.00	.00		
25. สรุป				ดีมาก
ก	.16	-1		ปรับตัวเลือก ข ค
ข	.16	.20	ง	
ค	.16	.20		
ง	.50	.60		
26. สรุป				ดีมาก
ก	.00	.00		ปรับตัวเลือก ก ง
ข	.50	.60	ข	
ค	.33	-.80		
ง	.16	.20		
27. สรุป				ดีมาก
ก	.33	.40		ปรับตัวเลือก ข ง
ข	.00	.00	ก	
ค	.16	-1		
ง	.50	.60		
28. สรุป				ดีมาก
ก	.50	.60		ปรับตัวเลือก ค ง
ข	.16	.16	ก	
ค	.00	.00		
ง	.33	.33		
29. สรุป				ดีมาก
ก	.33	.40		ปรับตัวเลือก ก ค
ข	.50	.60	ข	
ค	.00	.00		
ง	.16	-1		
30. สรุป				ดีมาก

ก	.16	-1		ปรับตัวเล็ก ค ง
ข	.50	.60	ข	
ค	.33	.40		
ง	.00	.00		

จากตารางที่ 1 พบว่าผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบ จากจำนวน 30 ข้อ
ข้อสอบที่มีระดับคุณภาพดีมาก จำนวน 24 ข้อ ข้อสอบที่มีระดับคุณภาพใช้ไม่ได้ จำนวน 6 ข้อ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบึงคอนแฮงส์แยมสอาดรังสิต ในประเด็นความยาก – ง่าย ของข้อสอบและอำนาจจำแนกของข้อสอบ จำนวน 30 ข้อ พบว่าข้อสอบจำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบได้ดังนี้

1. ข้อสอบที่ดีควรเก็บไว้ มีจำนวน 24 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 ได้แก่ ข้อสอบที่มีผลสรุปดีมาก มี 24 ข้อ คือข้อ 1,2,3,5,6,7,8,10,11,12,14,16,17,19,20,21,22,23,25,26,27,28,29,30
2. ข้อสอบที่ควรตัดทิ้ง มี 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20 ได้แก่ ข้อสอบที่มีผลสรุปใช้ไม่ได้ มี 6 ข้อ คือข้อ 4,9,13,15,18,24

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทำการวิเคราะห์ข้อสอบ 30 ข้อ แล้วพบว่าโดยภาพรวมข้อสอบที่ดีควรเก็บไว้มีจำนวน 24 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนข้อสอบที่ควรตัดทิ้งมีจำนวน 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ทำการศึกษาที่ต้องการวัดคุณภาพของข้อสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานและนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิเคราะห์ข้อสอบที่ดีไปใช้ร่วมกับผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ อีกครั้งว่าเป็นข้อสอบที่มีมาตรฐานหรือไม่
2. ควรนำข้อสอบที่วิเคราะห์ว่าควรปรับปรุง นำไปปรับปรุงแล้วทำการวิเคราะห์กับกลุ่มผู้เรียนซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

บรรณานุกรม

ธีรวัฒน์ สุพัตกุล.วิเคราะห์ข้อสอบ ทฤษฎีและคู่มือโปรแกรมฯ.กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์,2551.

บุญชม ศรีสะอาด.การวิจัยเบื้องต้น.กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น,2543

ศิริชัย กาญจนวาสี.ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม(พิมพ์ครั้งที่ 4) กทม : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริชัย กาญจนวาสี. การวิเคราะห์ข้อสอบ เอกสารประกอบการอบรม การวิเคราะห์ข้อสอบเพิ่มมาตรฐานการศึกษา 26 ธันวาคม 2546 คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นันทพร หาญวิทย์สกุล. รายงานการวิเคราะห์ข้อสอบ วิชาหลักการประชาสัมพันธ์ รหัส 2201 – 2701

แผนกวิชาการตลาด 2552 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและท่องเที่ยวกรุงเทพ

